

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Praze, dne 6. dubna 2011

Světový den zdraví 2011 má upozornit na hrozbu ztráty účinnosti antibiotik

Světový den zdraví se každoročně slaví 7. dubna, v den výročí založení Světové zdravotnické organizace („WHO“). V roce 2011 je tento významný den zaměřen na celosvětovou hrozbu šíření antibiotické rezistence, která ohrožuje účinnost mnoha v současnosti používaných léků.

Antibiotika jsou léčivé přípravky, které umí zabíjet bakterie nebo zabraňují jejich růstu, čímž léčí infekce u lidí, zvířat a někdy i u rostlin. Antibiotika jsou léky, které jsou cenné při léčbě nebo prevenci mnoha různých infekcí způsobenými bakteriemi. Léčiva účinná proti virům, se nazývají antivirotika. Už od objevu antibiotik dochází k jevu, kdy se bakterie, za normálních okolností k antibiotikům citlivé, stanou v důsledku genetických změn odolnými vůči účinku antibiotik. Odolné (rezistentní) bakterie přežívají v přítomnosti antibiotika, čímž prodlužují onemocnění nebo dokonce způsobují smrt. Hlavním důvodem rychle se šířící rezistence je však nadužívání a nesprávné používání antibiotik, a to jak u lidí, tak u zvířat. Bez účinných antibiotik hrozí společnosti návrat do období, kdy obyčejná plicní infekce mohla způsobit pacientovi smrt. Ztráta účinnosti antibiotik by mohla v budoucnu znemožnit provádění některých lékařských zákroků jako například transplantace orgánů či výměnu kyčelního kloubu. Závažnost problému podtrhuje i počet úmrtí v souvislosti s rezistentní bakteriální infekcí, který dosahuje jen v Evropské unii 25 000 lidí ročně. Ve světě se pak každý rok objeví 440 000 nových případů pacientů nakažených multirezistentní formou tuberkulózy (tzv. multidrug-resistant tuberculosis – „MDR-TB“), která má na svědomí smrt více než 150 000 lidí ročně.

Vzhledem k tomu, že problém se netýká pouze humánní medicíny, WHO vyzývá k uvážlivému a zodpovědnému používání antibiotik i v oblasti veterinární medicíny, kde se antibiotika používají nejenom léčebně a profylakticky, ale také jako tzv. růstové stimulanty pro potravinová zvířata. V Evropské unii je sice používání antibiotik jako růstových stimulantů zakázáno, nicméně celosvětově je tomuto problému nutné věnovat

zásadní pozornost, jelikož multirezistentní bakterie na rozdíl od lidí neznají hranice. V souvislosti s šířením rezistentních bakterií vydala WHO doporučení klíčovým aktérům – lékařům, politikům, farmaceutickému průmyslu, veterinářům, zemědělcům-chovatelům zvířat a široké veřejnosti. Regionální kancelář WHO pro Evropu představí v tomto smyslu i tzv. „regionální akční plán“, který bude obsahovat sedm základních strategických cílů zaměřených na kontrolu a prevenci antibiotické rezistence.

Hrozba ztráty účinnosti antibiotik je velmi aktuální i v České republice a týká se jak ambulantní, tak nemocniční péče. V českých nemocnicích v posledních letech rychle narůstá výskyt bakterií odolných vůči většině dostupných antibiotik a dokonce v některých aspektech je situace v České republice jedna z nejhorších v Evropě. Antibiotická rezistence má prokazatelný vliv na zvýšení nemocnosti a úmrtnosti, nákladů na zdravotní péči a prodloužení hospitalizace. Jednou z cest jak tomuto problému čelit je vzdělávat lékaře a zdravotníky v uvážlivém používání a předepisování antibiotik a zároveň seznamovat laickou veřejnost s možnostmi ochrany před infekčními nemocemi včetně zásad zodpovědného používání antibiotik. Na tyto cíle je zaměřen i v současnosti připravovaný Akční plán Národního antibiotického programu, který připravuje Ministerstvo zdravotnictví na základě usnesení vlády ČR č. 595/2009. Akční plán pro období 2011-2013 by měl být v nejbližší době předložen vládě ČR k jejímu schválení.

Kancelář WHO v České republice ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví a Českou lékařskou společností Jana Evangelisty Purkyně připravuje výstavu, která by srozumitelnou a názornou cestou poskytla dostatečné informace a poučení o naplnění cílů Světového dne zdraví v rámci České republiky. Výstava, s názvem „*Antibiotika – ohrožený poklad lidstva*“ se uskuteční v prostorách nové budovy Národního muzea v Praze v průběhu června a prosince 2011.

Další informace ke Světovému dni zdraví podá:

MUDr. Alena Šteflová, ředitelka Kanceláře WHO v ČR

Tel.: 724 106 070

E-mail: steflova@who.cz

Více informací lze nalézt i na:

<http://www.who.cz/>

<http://www.who.int/world-health-day/en/>

<http://www.szu.cz/tema/prevence/narodni-antibioticky-program>